

آرشيو

فصلنامه علمی - دانشجویی مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا (س)
سال پنجم، شماره چهارم (پیاپی ۲۴)، زمستان ۱۳۹۸، بهای: ۲۰۰۰ تومان

فهرست مهمترین مطالب

- مقاله: مروری بر نرم‌افزارها و سرویس‌های مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی دانشگاهی
- گزارش کوتاهی از مرکز اسناد دانشگاه تهران
- برگی از تاریخ: نگاهی گذرا به ملی شدن صنعت نفت ایران
- انجمن آرشیوهای دانشگاهی
- آرشیو دانشگاه هاروارد
- پرونده ویژه این شماره: آرشیوهای دانشگاهی

فهرست

سخن سردبیر / 03

حافظه تاریخی و
پژوهش دانشگاهی

مروری بر نرم افزارها و / 04

سرویس‌های مدیریت
اسناد رسانه‌های
اجتماعی دانشگاهی

گزارشی کوتاه از مرکز / 08

اسناد دانشگاه تهران

آرشیوهای دانشگاهی / 10

و مؤسسات آموزشی
ایکا (SUV)

آرشیو / 11

دانشگاه هاروارد

برگی از تاریخ / 12

نگاهی گذرا به ملی
شدن صنعت نفت ایران

معرفی کتاب / 18

آرشیوهای دانشگاهی و
دانشکده‌ای: خواندنی‌هایی
در نظریه و عمل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صاحب امتیاز: انجمن علمی - دانشجویی مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا (س)
زیر نظر: اداره کل امور فرهنگی دانشگاه الزهرا (س)
مدیرمسئول و سردبیر: خدیجه سلطانیان
مشاوران نشریه: کوثر بابایی، سارا سلطانی

هیات تحریریه:

فاطمه آقاشریف، منا ابدی، کوثر بابایی، پریسا دمرلو ابهری، خدیجه سلطانیان، الهام محمدابراهیم

همکاران این شماره: مریم کرمی کندی

ویراستار: کوثر بابایی

طراحی جلد و صفحه‌آرایی: محمدحسین علیزاده

چاپ، صحافی و لیتوگرافی: حکیم

کارشناس نشریه: زهرا وزیری

نشانی: تهران، میدان ونک، ده ونک، دانشگاه الزهرا (س)،
ساختمان معاونت فرهنگی - اجتماعی، اتاق نشریات

۸۸۰۵۶۹۰۸-۰۲۱

۱۹۹۳۸۹۱۱۷۶۴

<http://alzahra-archive-journal.blog.ir>

Archive.alzahra@gmail.com

@soltanian27

journalofarchive

آرشیو ARCHIVE

فصلنامه علمی - دانشجویی مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا (س)

سخن سردبیر حافظه تاریخی و پژوهش دانشگاهی

خدیدجه سلطانیان

دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا (س) - ورودی ۹۷

Soltanian27@yahoo.com

از طرفی آرشیوها و آرشیویست‌های دانشگاهی می‌توانند از طریق آموزش پژوهش اسنادی توسط آرشیویست‌ها، گامی هم در زمینه آشنایی دانشجویان در استفاده از اسناد به عنوان منابع پژوهشی در مقالات و پایان نامه های دانشگاهی برداشته باشند. همانطور که گفته شد دانشگاه های جهان سالهاست که آرشیوهای دانشگاهی را به عنوان بخش مهمی از حافظه سازمان و در واقع بخشی مهم از حافظه تاریخی یک کشور مورد توجه قرار داده‌اند و این درحالی است که در ایران نقش این آرشیوها و اسناد آنها مورد غفلت قرار گرفته است.

با توجه به موارد گفته در این سخن و اهمیت توجه به این آرشیوها، این شماره از فصلنامه آرشیو به موضوع آرشیوهای دانشگاهی به عنوان پرونده اصلی پرداخته است.

توجه به نظام تولید اسناد و ساماندهی وضعیت مدارک و پرونده‌ها در دانشگاه‌ها امری مهم است که از سال‌ها پیش در دانشگاه‌های جهان مورد توجه قرار گرفته است. ساماندهی اسناد و پرونده‌ها در این مراکز موجب می‌شود اطلاعات صحیح و مورد اعتماد، دسته‌بندی شده و برای انجام فعالیت‌ها و تصمیم‌گیری‌ها در اختیار دست‌اندرکاران و مدیران مربوطه قرار گیرد و از بسیاری از هزینه‌ها از جمله صرف وقت و هزینه اضافی جلوگیری نماید.

اسنادی که در دانشگاه‌ها تولید می‌شوند ممکن است با گذشت زمان نیازی دائم به آنها وجود نداشته باشد. بنابراین این اسناد آرشیوی می‌توانند پس از گذشتن مدت زمان معین و در صورت ارزشمند بودن، به عنوان سندی تاریخی و شواهد حقوقی مورد استفاده قرار گیرند. همچنین اسناد دانشگاهی می‌توانند در آینده منبعی مهم برای پژوهشگران به ویژه در حوزه تاریخ و جامعه‌شناسی محسوب شوند.

مروری بر نرم‌افزارها و سرویس‌های مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی دانشگاهی

سارا سلطانی

دانش آموخته کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهراء(س)

sarasoltany72@gmail.com

چکیده

در عصر حاضر رسانه‌های اجتماعی اهمیت زیادی در برقراری ارتباط و نیز معرفی خدمات و فعالیت‌های سازمان‌ها برخوردار هستند. دانشگاه‌ها نیز از رسانه‌های اجتماعی به منظور معرفی خدمات خود و نیز ارتباط با دانشجویان، دانش‌آموختگان و اساتید استفاده می‌کنند. محتوای تولید شده در این رسانه‌ها از اهمیت زیادی برخوردار است به گونه‌ای که در آینده، پژوهشگران می‌توانند از این محتوا به عنوان اسناد در فعالیت‌های تحقیقاتی خود استفاده کنند. همچنین این اسناد به عنوان شواهد حقوقی دارای ارزش هستند. از این رو دانشگاه‌های جهان در حال مدیریت اسناد این رسانه‌ها هستند. از طرفی مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی دانشگاهی نیاز به ابزارهای خاصی دارد. از جمله این ابزارها، نرم‌افزارها و سرویس‌های مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی هستند. در پژوهش حاضر چهار نرم‌افزار و سرویس مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی که دانشگاه‌ها در جهان از آن‌ها استفاده می‌کنند به صورت مروری مورد بررسی قرار گرفته است. در نتیجه‌گیری این پژوهش آمده است که هر یک از نرم‌افزارها و سرویس‌های بررسی شده ویژگی‌هایی دارند که آن‌ها را متمایز می‌سازد. بنابراین انتخاب نرم‌افزار و یا سرویس مناسب در این زمینه، به اهداف دانشگاه‌ها و نیز نوع رسانه‌های اجتماعی مورد استفاده آن‌ها بستگی دارد.

کلیدواژه

نرم‌افزار، مدیریت اسناد، رسانه‌های اجتماعی، دانشگاه

مقدمه

امروزه در بیشتر سازمان‌ها از رسانه‌های اجتماعی برای اطلاع‌رسانی اخبار و فعالیت‌ها استفاده می‌کنند. از طرفی این محتوای به اشتراک گذاشته شده

می‌تواند به عنوان سند دارای ارزش نگهداری باشد. هنگامی که سازمان از رسانه‌های اجتماعی برای انجام فعالیت‌های کاری خود استفاده می‌کند، لازم است که اطلاعات دقیق و کافی در مورد این فعالیت‌ها ثبت شود. این اطلاعات باید در یک فرم قابل استفاده و در دسترس، تا زمانی که به آن‌ها نیاز است، نگهداری شوند. اطلاعات مختلف، اهداف و ارزش‌های متفاوتی دارند. اطلاعات ارزشمند موجود در رسانه‌های اجتماعی مانند بازخورد درباره سیاست، اطلاعیه‌ها و شکایات باید به درستی حفظ شوند (آرشیو ملی استرالیا، ۲۰۱۸).

دانشگاه‌ها نیز از سازمان‌هایی هستند که از این رسانه‌ها برای اطلاع‌رسانی فعالیت‌ها و خدمات خود و نیز ارتباط با دانشجویان، دانش‌آموختگان و نیز اساتید و کارکنان خود استفاده می‌نمایند. محتوای رسانه‌های اجتماعی دانشگاهی می‌تواند شامل متن، صوت (پادکست)، ویدئو و اینفوگرافی درباره اخبار و دستاوردهای دانشگاه‌ها باشد.

تنها بخش کوچکی از اسنادی که هر سال در دانشگاه‌ها تولید می‌گردند دارای ارزش تاریخی بلندمدت هستند. اما همین تعداد اسناد اندک می‌تواند توضیح دهد که چگونه یا چرا اتفاقی رخ داده است و به جامعه کمک کند تا با گذشته ارتباط برقرار نماید (دانشگاه میشیگان، ۲۰۱۴).

بررسی‌های مقدماتی نشان می‌دهد که بسیاری از دانشگاه‌ها اقدام به مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی خود نموده‌اند. از جهتی مدیریت این اسناد، نیاز به نرم‌افزارها و سرویس‌هایی دارد که خاص مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی طراحی شده و مورد استفاده قرار می‌گیرند.

به نظر می‌رسد اگرچه در ایران در بخشی از مقاله‌ها، به نرم‌افزارها و سرویس‌های مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی پرداخته شده، اما مقاله‌ای به صورت مستقل

در زمینه مدیریت این اسناد به ویژه مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی دانشگاهی ارائه نشده است. از این رو در مقاله حاضر به مرور برخی از نرم افزارها و سرویس‌های مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی که توسط دانشگاه‌های جهان مورد استفاده قرار می‌گیرد پرداخته شده تا مقدمه‌ای برای پژوهش‌های بعدی در این زمینه باشد. در نهایت نیز پیشنهادهایی برای استفاده از نرم‌افزارها و سرویس‌های مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی دانشگاهی ارائه می‌گردد.

■ مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی دانشگاهی

اسناد دانشگاهی شواهدی از تاریخ و فعالیت‌های دانشگاه هستند. آن‌ها مواد لازم برای درک و تفسیر تکامل سیاست‌ها و فعالیت‌های دانشگاهی را ارائه می‌دهند و هم‌چنین برای دانشجویان، محققان و پژوهشگران مستندات اساسی در خصوص عملکرد دانشگاه ارائه می‌دهند (دانشگاه ییل، ۲۰۱۴). اسناد رسانه‌های اجتماعی دانشگاهی نیز شامل آن چیزی است که توسط اعضای هیئت علمی، کارکنان یا دانشجویان به نام دانشگاه در داخل حوزه مسئولیت‌های فردی یا موقعیت در دانشگاه ایجاد یا ارسال شده است (دانشگاه جرج واشنگتن، ۲۰۱۳). از این رو مدیریت این اسناد از اهمیت زیادی برخوردار است. می‌توان گفت مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی دانشگاهی مانند سایر اسناد آرشیوی، فرایندی از ارزشیابی تا ذخیره‌سازی و دسترس پذیری را شامل می‌شود.

■ نرم‌افزارها و سرویس‌های مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی دانشگاهی

دانشگاه‌ها بر اساس شرایط و نیاز خود، از نرم افزارها و سرویس‌های مختلفی جهت مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی استفاده می‌نمایند. این نرم‌افزارها و سرویس‌ها در مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی کمک می‌کنند. در ادامه به معرفی برخی از این نرم افزارها و سرویس‌های مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی پرداخته می‌شود.

■ سوشال فید منیجر ۱

سوشال فید منیجر، یک نرم افزار منبع باز است که داده‌های رسانه‌های اجتماعی و منابع وب را از توئیتر، وبلاگ تامبلر، فلیکر و سینا ویبو برداشت می‌کند. این نرم‌افزار پژوهشگران، اساتید، دانشجویان و آرشیویست‌ها را قادر می‌سازد تا داده‌های رسانه‌های اجتماعی را گردآوری، مدیریت و منتقل کنند.

سازمان‌های تحقیقاتی و میراث فرهنگی می‌توانند با اجرای این نرم‌افزار به نمایندگی از جوامع خود، خدمتی نوآورانه را ارائه دهند.

این نرم‌افزار توسط کمک هزینه کمیسیون ملی انتشارات و سوابق تاریخی و شورای کتابخانه‌های شرق آسیا پشتیبانی می‌شود. کارهای قبلی این نرم‌افزار توسط انستیتوی موزه و خدمات کتابخانه پشتیبانی می‌شد.

نحوه استفاده از سوشال فید منیجر بدین صورت است که ابتدا باید مجموعه‌ها را تعریف و سازماندهی کرد. سپس انواع مختلف مجموعه‌ها باید تعیین شوند. سپس آن را فعال کرده تا داده‌ها را به صورت مداوم یا طبق برنامه‌ای مشخص برداشت شوند. در حال حاضر دانشگاه جرج واشنگتن^۶ یکی از دانشگاه‌هایی است که از این نرم‌افزار استفاده می‌کند (سوشال فید منیجر، ۲۰۱۹).

■ آرکایو ایت^۷

آرکایو ایت، راه‌حلی پیشرفته برای آرشیو وب برای طیف گسترده‌ای از سازمان‌ها، از جمله کتابخانه‌های دانشگاهی، آرشیوها و سایر مؤسسات میراث فرهنگی است. از زمان راه‌اندازی آن در سال ۲۰۰۶، بیش از ۶۰۰ سازمان از این سرویس برای ایجاد، ذخیره و دسترسی به مجموعه‌های مطالب وب و رسانه‌های اجتماعی استفاده کرده‌اند.

هم‌چنین این نرم‌افزار به کاربران امکان اضافه کردن، وارد کردن و انتقال ابرداشته‌های توصیفی را می‌دهد و امکان مرور و جستجوی کامل متن را فراهم می‌کند.

از زمان ایجاد این نرم‌افزار در سال ۱۹۹۶، آرکایو ایت محلی برای ذخیره دائمی محتوای دیجیتالی از سراسر جهان، به منظور اطمینان از دسترسی به دانش بشر بوده است تا هر فردی در هر زمان بتواند از این اسناد استفاده کند. دانشگاه ایندیانا^۸ از جمله دانشگاه‌هایی است که از این سرویس علاوه بر مدیریت اسناد وب، برای مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی خود استفاده می‌کند (آرکایو ایت، ۲۰۱۴).

■ اینترنت آرکایو^۹

اینترنت آرکایو در حال ساخت مجموعه‌ای دیجیتالی از سایت‌های اینترنتی و سایر آثار باستانی به صورت دیجیتالی است. این سرویس برای محققان، مورخان و عموم مردم امکان دسترسی رایگان را فراهم می‌کند. مأموریت این سرویس فراهم کردن دسترسی جهانی به دانش است.

■ بحث و نتیجه‌گیری

همانطور که در پژوهش حاضر گفته شد، مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی از اهمیت زیادی برخوردار است. برای مدیریت این اسناد نیاز به استفاده از ابزارهای خاصی است که هر دانشگاه به تناسب نیاز خود از نرم افزار و سرویس خاصی برای مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی استفاده می‌کند.

در پژوهش حاضر چهار نرم‌افزار و سرویس مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی که دانشگاه‌ها از آن استفاده می‌کردند، بررسی و ویژگی‌های آن‌ها مرور شد.

نرم‌افزار "سوشال فید منیجر" به دلیل منبع باز بودن و اینکه مدیریت اسناد انواع رسانه‌های اجتماعی را پوشش می‌دهد، از امکانات خوبی نسبت به سایر نرم‌افزارها برخوردار است.

سرویس "آرکایو ایت" به دلیل گستردگی ارائه خدمات به سازمان‌های مختلف در سراسر جهان و نیز امکان اضافه کردن، وارد کردن و انتقال ابر داده‌های توصیفی از اهمیت خاصی برخوردار است. همچنین امکان جستجوی اسناد به صورت آزاد و گسترده در سطح وب جهانی این سرویس را متمایز ساخته است.

"اینترنت آرکایو" نیز به سبب امکان جستجوی رایگان و نیز وجود خطمشی مدون و آنلاین از سایر سرویس‌ها متمایز می‌شود. چراکه وجود یک خطمشی مدون و آنلاین موجب می‌شود تا کاربران این سرویس قبل از هرگونه استفاده، حقوق خود و نیز مجوزهای استفاده از اسناد را بدانند.

"توآرک" نیز به عنوان سرویسی که به صورت خاص بر اسناد توییتر تمرکز دارد، موجب می‌شود تا کاربرانی که فقط مدیریت اسناد توییتر را مدنظر خود دارند از امکاناتی گسترده‌تر در این زمینه استفاده کنند.

این سرویس در سال ۱۹۹۶ با آرشیو اینترنت کار خود را شروع کرد. مانند روزنامه‌ها، محتوای منتشر شده در وب بسیار ناچیز بود، اما برخلاف روزنامه‌ها، هیچکس آن را ذخیره نمی‌کرد. اما امروزه بیش از ۲۰ سال سابقه وب از طریق وی بک^۱ قابل دسترسی است.

این سرویس برای مدیریت اسناد خود از جمله مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی خطمشی مشخصی را ارائه کرده است و به بحث امنیت، حریم خصوصی و مجوزهای استفاده از این اسناد اشاره نموده است.

دانشگاه کرنل^۲ از جمله دانشگاه‌هایی است که از این سرویس استفاده می‌کند (اینترنت آرکایو، ۲۰۱۹).

■ توآرک^۳

توآرک ابزاری است که برای آرشیو داده‌های توییتر جیسون^۴ طراحی شده است. توآرک علاوه بر اینکه امکان جمع‌آوری توییتهای را می‌دهد، می‌تواند در جمع‌آوری کاربران، روندها و پیام‌های تبلیغاتی توییتر کمک کند.

توآرک ابزاری است که برای آرشیو داده‌های توییتر جیسون طراحی شده است. توآرک علاوه بر اینکه امکان جمع‌آوری توییتهای را می‌دهد، می‌تواند در جمع‌آوری کاربران، روندها و پیام‌های تبلیغاتی توییتر کمک کند.

توآرک به عنوان بخشی از پروژه مستندسازی اکنون^۵ که توسط بنیاد ملون سرمایه‌گذاری شده بود، توسعه یافت.

برای شروع استفاده از این ابزار، به یک حساب توییتر نیاز است تا یک برنامه توییتر را ثبت کرد. توآرک همچنین به پایتون^۶ نیز نیاز دارد. نحوه استفاده از توآرک بدین صورت است که باید یک برنامه را در دامنه خاص ثبت کنید. پس از ایجاد برنامه، باید رمز عبور را تعیین کرد تا یک رمز دسترسی اختصاصی داشت.

هر روش جمع‌آوری توسط توآرک از هدف مشخصی برخوردار است و بسته به نحوه جمع‌آوری داده، خروجی‌ها کمی متفاوت خواهند بود (دانشگاه ویرجینیا، ۲۰۱۹).

در حال حاضر دانشگاه ویرجینیا با استفاده از توآرک، مجموعه‌ای از داده‌های توییتر را که به عنوان بخشی از پروژه مستندسازی اکنون تهیه شده است، آرشیو می‌کند.

اما در نهایت به نظر می‌رسد آنچه که دانشگاه‌ها را به استفاده از هر یک از نرم‌افزارها و سرویس‌های معرفی شده ترغیب می‌کند، شرایط و اهداف آن‌ها و نیز نوع رسانه اجتماعی که استفاده می‌کنند باشد.

با توجه موارد مطرح شده در این پژوهش پیشنهادات زیر مطرح می‌شوند:

- با توجه به اینکه در ایران نرم‌افزاری برای مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی وجود ندارد، پیشنهاد می‌شود با همکاری آرشویست‌ها و مهندسان نرم‌افزار، نرم‌افزاری مناسب در این زمینه طراحی شود.

- در انتخاب نرم‌افزار توسط مدیران اسناد دانشگاه‌ها، باید به نوع و امکانات نرم‌افزارها و یا سرویس‌های مدیریت اسناد توجه شود.

علاوه بر پیشنهادات گفته شده با توجه به اینکه پژوهش‌های انجام گرفته در زمینه مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی بسیار اندک است، پیشنهاد می‌شود که پژوهشی درخصوص مطالعه وضعیت نرم‌افزارهای مدیریت اسناد رسانه‌های اجتماعی در جهان انجام گیرد.

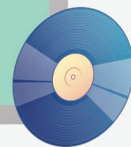

Lorem ipsum de
nonummy nibh

DO
DO
DO

ARTISTIV

منابع

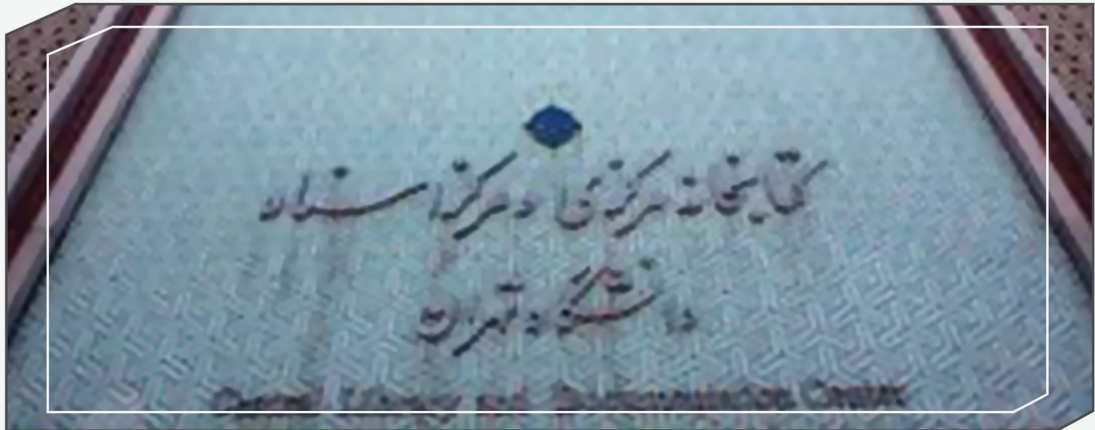
- Archive-It. (۲۰۱۴). About Archive-It. Retrieved ۲۰۱۹, Feb ۶, from <https://archive-it.org/blog/learn-more>
- Internet Archvie.(۲۰۱۹). About the Internet Archive. Retrieved ۲۰۱۹, Feb ۷, from <https://archive.org/about>
- National Archive of Australia. (۲۰۱۸). Managing social media. Retrieved ۲۰۱۹, Feb ۷, from <http://naa.gov.au/information-management/managing-information-and-records/types-information/social-media/index.aspx>
- SOCIAL FEED MANAGER. (۲۰۱۹). About the project and software. Retrieved ۲۰۱۹, Feb ۶, from

گزارشی کوتاه از مرکز اسناد دانشگاه تهران

خدیجه سلطانیان

دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیمی دانشگاه الزهرا (س) - ورودی ۹۷

Soltanian27@yahoo.com

بخش آسیب شناسی و مرمت

این مرکز مجهزترین مرکز حفاظت و مرمت در میان کتابخانه‌های مختلف کشور و یکی از مراکز کم نظیر در سطح کشورهای خاورمیانه است. در کتابخانه مرکزی وظیفه بررسی و ارزیابی میزان آسیب‌دیدگی کتاب‌های خطی، اسناد تاریخی، کتاب‌های چاپی، حفاظت و ترمیم منابع و مواد کتابخانه‌ای با استفاده از روش‌های پیشرفته، تهیه امکانات و مواد شیمیایی لازم جهت بهداشتی کردن مخازن نسخه‌های خطی، کتاب‌ها و نشریات و نیز صحافی و تجلید آن‌ها بر عهده بخش آسیب شناسی، حفاظت و مرمت اسناد و کتاب‌های خطی و چاپی است.

اسناد بعد از ارسال به مؤسسه، به دلیل آلودگی زیاد و آسیب دیدگی، ابتدا اسیدزدایی و پاکسازی اولیه می‌شوند و سپس وارد چرخه کار حفاظت و مرمت می‌شوند و نیز بعد از مطالعه اسناد، اطلاعات اصلی آن‌ها استخراج و در کاربرگ‌های مشخص اطلاعات وارد شده و کار فهرست‌نویسی اسناد انجام می‌شود.

تاریخچه

مرکز اسناد دانشگاه تهران، بزرگ‌ترین مرکز دانشگاهی ایران و یکی از غنی‌ترین مجموعه‌های کشور است که دارای سه بخش خدمات کتابداری، خدمات اسنادی و خدمات دیداری و شنیداری است.

شالوده مرکز اسناد در سال ۱۳۲۸ با مجموعه‌های محمد مشکوه (۱۳۵۹-۱۳۸۰)، استاد دانشگاه تهران، نهاده شد. وی مجموعه نفیس کتاب‌های خطی خود را که بالغ بر ۱۳۲۹ جلد بود، به دانشگاه تهران اهدا کرد. هدف او از این کار، بنیان نهادن کتابخانه‌ای مرکزی در دانشگاه تهران بود تا به جمع‌آوری کتاب‌های خطی بپردازد به دستور علی‌اکبر سیاسی (۱۳۶۹-۱۳۷۴)، رئیس وقت دانشگاه، این مجموعه در ساختمان قدیم دانشکده ادبیات مستقر گردید و "کتابخانه مرکزی" نام گرفت و نسبت به تدوین و انتشار فهرست آن اقدام شد.

■ مطالعاتی که بروی اسناد انجام می شود

در دو دسته تقسیم می شود :

- مطالعات فن شناسی
- مطالعات آسیب شناسی

مطالعات فن شناسی شامل :

۱. مواد و مصالح به کار رفته در اثر
۲. شناخت تکنیک ساخت اثر

■ مطالعات آسیب شناسی

انجام مطالعات آسیب شناسی به منظور شناسایی آسیب‌های وارده به یک اثر انجام می‌گیرد که تحت تاثیر دو عامل درونی (کیفیت پایین مواد تشکیل دهنده کتب و اسناد، اسیدی بودن و روش ساخت اثر) و عامل بیرونی (شرایط محیطی نامناسب: دما، رطوبت، نور و آلاینده‌ها) است.

■ انواع آسیب های وارده به آثار

- آسیب فیزیکی (ساختمان مولکولی اجسام تغییر نمی‌کند، اما شکل ظاهری اثر دگرگون می‌شود).
- آسیب شیمیایی (ساختمان مولکولی آثار تحت تاثیر عواملی چون نور، رطوبت و آلاینده‌ها تغییر می‌کند. مانند اسیدی شدن، رنگ پریدگی و تضعیف بافت سلولزی آثار)
- آسیب بیولوژیکی (علاوه بر تغییرات فیزیکی، تغییرات شیمیایی نیز به علت فرآیندهای بیولوژیکی ناشی از رشد و فعالیت عوامل بیولوژیک صورت می‌گیرد).

■ مراحل عملی مرمت و نگهداری اسناد

مرحله مستند نگاری: نوشتن و ثبت تمام جزئیات مرمت اثر، شامل شرح آزمایشات و گزارش کار.

مرحله گردگیری و پاکسازی: آلودگی‌های سطحی از جمله: گردوغبار که با استفاده از ابزارهایی چون قلم مو، پنبه، پاک‌کن و جاروهای مکنده انجام می‌شود.

مرحله شستشو: که با آب و یا در صورت نیاز انواع حلال‌ها انجام می‌شود. اما قبل از شستشو، تست حلالیت رنگ و مرکب به منظور تشخیص عکس العمل کاغذ، مرکب و رنگ‌های مورد استفاده در اثر، انجام می‌شود.

مرحله اسیدزدایی: به منظور تعیین میزان اسیدیته کاغذ به روش‌های مختلفی مانند: استفاده از کاغذ، قلم یا الکترودهای مخصوص انجام می‌شود.

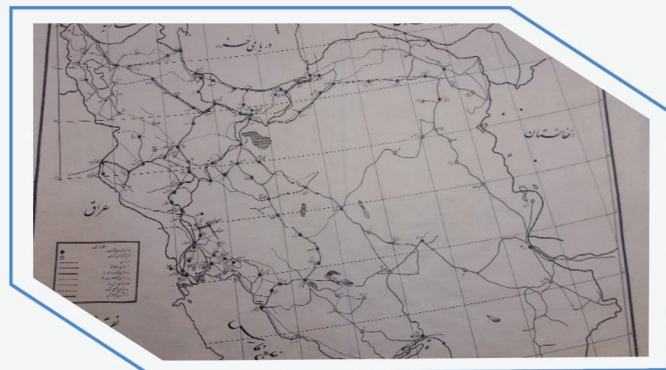
PH مورد قبول برای آثار کاغذی در محدوده خنثی (عدد ۷) است.

PH کاغذ بالای ۷، کاغذ قلیایی و زیر ۷، کاغذ اسیدی است.

مرحله آهارزنی: آهارزنی به منظور افزایش پیوند الیاف، نرمی سطح، افزایش قابلیت نوشتاری یا پذیرش جوهر و شفافیت کاغذ انجام می‌شود. آهار مخلوطی از آب و تیلوز است و به صورت غوطه ورسازی، استفاده از قلم مو یا برس و افشان کردن انجام می‌شود.

مرحله نهایی مرمت :

مرحله باز کردن چروک‌های کاغذ و اتو کشیدن است که اثر را داخل کاغذ ریلیز گذاشته و تمام سطح کار را اتو زده و در آخر برای اتو کشیدن صاف شدن کلی کار، آن را داخل دستگاه پرس (پرس سرد) قرار می‌دهند و در اینجا کار مرمت اثر به پایان می‌رسد.

نمونه یک نقشه مرمت شده / با تشکر از خانم دکتر لی لی کردوانی

آرشیوهای دانشگاهی و مؤسسات پژوهشی ایکا (SUV)

الهام محمدابراهیم

دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا (س) - ورودی ۹۷

e.mohammedbrahim@gmail.com

SUV ICA

Section on University and Research Institution Archives

Section des Archives des Universités et des Institutions de Recherche

■ برنامه‌های SUV

این بخش دارای یک برنامه بسیار فعال برای کنفرانس‌های سالانه است که آرشیویست‌ها را از سراسر جهان برای بررسی مسائل مهم در مورد مدیریت آرشیو دانشگاهی گرد هم می‌آورد. این کنفرانس‌ها نه تنها به موضوعات فعلی می‌پردازند بلکه وسیله‌ای را برای همفراهمی می‌کنند تا فرضیه‌های خود را درباره شرایط اصلی آرشیوها به چالش بکشند، زیرا می‌آموزند که چگونه آرشیوهای دیگر توانسته‌اند یک مأموریت آرشیو را با فرامین و مخاطبان متفاوت نگهداری کنند.

SUV ارتباطات میان آرشیویست‌ها را که با مشکلات رایجی در دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها، انجمن‌های علمی و مؤسسات تحقیقاتی روبه‌رو هستند، پشتیبانی می‌کند. این کار با انتشار یک خبرنامه، میزبانی وب سایت، ارائه who is who in Archives در سطح جهان، انتشار دستورالعمل‌های حرفه‌ای، سازماندهی جلسات مکرر و منظم هیئت مدیره، برقراری ارتباط محکم با دفتر ICA در پاریس و تشکیل کمیته‌ها و پروژه‌های فعالانه به منظور رفع نیازهای خاص آرشیویست‌ها در سراسر جهان میسر می‌شود.

ICA-SUV، بخش دانشگاهی و پژوهشی موسسه آرشیوی که سال ۱۹۹۲ در کنگره مونترال پدید آمد. ICA-SUV فعالیت آرشیویست‌های بازنشسته و شاغل در دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها و آکادمی‌های علوم، انجمن‌های علمی و مؤسسات تحقیقاتی را ثبت می‌کند. مشاغل این بخش از ۱۲ بخش کمیته دفتری تشکیل شده است که اعضای آن شامل رئیس بخش، نایب رئیس، دبیر و حداکثر ۱۲ عضو منظم هستند. همه اعضا هر ۴ سال یک بار انتخاب می‌شوند.

اهداف کلی SUV که در فصل سوم قانون اساسی آمده است، عبارتند از:

- ارتقای همکاری و دانش فنی و علمی بین مؤسسات آرشیوی و آرشیوهای دانشگاهی، دانشکده‌ها، پژوهشگران، انجمن‌های علمی و مؤسسات تحقیقاتی.
- جمع‌آوری، انتشار و تبادل اطلاعات مربوط به ایجاد و اداره چنین آرشیوها.
- برای کمک به توسعه و تقویت آرشیوهای دانشگاهی از طریق نشست‌های تخصصی، نشریات و تبادل اطلاعات.
- همکاری با سایر نهادهای ICA.

منبع

<https://www.ica.org/en/suv>

آرشیو دانشگاه هاروارد

مریم کرمی کندی

دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا (س) - ورودی ۹۷

M k 4 7 4 0 7 9 0 @ g m a i l . c o m

سال پنجم، شماره چهارم (پیاپی ۱۳۴) زمستان ۱۳۹۸

HUA

منبع
www.harvard.edu

11

۳. **نمایشگاه پیوسته** : دارای مجموعه های آرشیوی با ارزشی از اعضا و مدیران ارشد و روساء است. که در نمایشگاه سوابق شخصی و حرفه ای روساء هاروارد موجود است.

۴. **خدمات مرجع الکترونیکی**: بسیاری از اطلاعات این آرشیو، از طریق خدمات الکترونیکی نیز ارائه می شود.

۵. راهنماها و ارتباطات

در وبگاه آرشیو دانشگاه هاروارد، راهنماهای خاصی برای گروه های مختلف علاقه مند به اهدا و ارائه آثار خود به آرشیو، راهنماهای لازم برای کاربران آرشیو و فهرستی از سوالات برای کاربران موجود است.

برخی از این راهنماها عبارتند از:

راهنمایی برای استادان در موضوعات مقالات و سایر آثار علمی اعضای هیئت علمی و مدیران ارشد.

راهنمای برای مدیریت فایل اعضای هیئت علمی.

راهنمای سوابق اعضای هیئت علمی ، دانشجویان ، کارکنان و دانش آموزان دانشگاه، در حدی که اجازه استفاده از آنها با شناسه کاربری دسترس پذیر باشند.

FAQ اعضای هیئت علمی

FAQ دانشجویان

منابع آرشیوی

آرشیو دانشگاه هاروارد، ذخایر ارزشمندی از منابع آرشیوی در خود جای داده است. در یک دسته بندی کلی این مجموعه در پنج طبقه با عنوان های زیر قرار گرفته است:

سوابق دانشگاه

مقالات اعضاء هیئت علمی

مجموعه های تاریخی

سوابق دریافت اسناد

پایان نامه ها، رساله ها و جوایز .

آرشیو دانشگاه هاروارد ^۱ بزرگترین آرشیو دانشگاهی جهان است. که دارای بخش عظیمی از ذخایر ارزشمند دانشگاه هاروارد است.

■ مهم ترین وظایف این آرشیو :

دریافت، سازماندهی و تنظیم، حفاظت و نگهداری، ارائه خدمات و اشاعه اطلاعات است. در بخش خدمات آرشیو ، خدمات خود را به صورت رایگان به چهار گروه کاربری عمده، شامل اعضای هیئت علمی، دانشجویان، کارکنان و محققان ارائه می کند . البته عموم مردم نیز می توانند از خدمات آرشیو استفاده کنند.

■ نکاتی درباره استفاده از این آرشیو:

۱. **دسترسی و بهره گیری**: بهره برداری از آرشیو دانشگاه، بر اساس ضوابط و مقررات خاصی برای عموم امکان پذیراست. همچنین امکان گرفتن پرینت برای عموم و استفاده محققان از منابع نیز به دو صورت پیوسته و کاغذی، در اتاق های مطالعه میسر است.

۲. **آرشیوهای پیوسته** : از آنجا که هریک از دانشکده های دانشگاه هاروارد دارای سوابق و اسناد مربوط به خود است، در وبگاه آن پیوندهایی به سایر آرشیو ها وجود دارد. در این مجموعه سوابق مربوط به مدارس، بخش ها و وظایف هر حوزه موجود است. این مجموعه عبارتند از:

■ آرشیو دانشکده های بازرگانی

■ مجموعه ویژه کتابخانه دانشکده حقوق

■ دانشکده پزشکی با مجموعه تاریخ پزشکی و دندانپزشکی و بهداشت عمومی.

■ آرشیو موزه هنرهای هاروارد

■ مجموعه آرشیوی موزه پی بادی

■ خدمات هاروارد و مرکز تهیه منابع اطلاعاتی

■ آرشیو کالج رادکلیف (۱۹۹۹-۱۸۷۹) با سوابقی

درباره دانشجویان، دانش آموزان و مجموعه

خاصی درباره زنان هاروارد

برگی از تاریخ

نگاهی گذرا به ملی شدن صنعت نفت ایران

کوثر بابایی

دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهراء(س) - ورودی ۹۶

Kosarbabaii69@gmail.com

سال پنجم، شماره چهارم (پیاپی ۴۳)، زمستان ۱۳۹۸

تاریخ معاصر ایران، فراز و نشیب‌های بسیاری را از سر گذرانده است. یکی از تأثیرگذارترین رویدادهای تاریخ معاصر ایران، جریان ملی شدن صنعت نفت است که در این جریان نیروهای مذهبی و ملی در کنار یکدیگر علیه استعمار و استبداد مبارزه کردند. همکاری گروه‌های مذهبی و ملی، شاه و هم‌پیمانانش انگلیس را در بن‌بست سیاسی قرار داد تا جایی که دولت انگلستان و محمدرضا پهلوی به ناچار در برابر مردم ایران سر تسلیم فرود آوردند و نفت ایران، ملی شد.

با ایجاد فضای باز سیاسی پس از شهریور ۱۳۲۰، نگاه افکار عمومی و نیز اندیشه گران سیاسی و اجتماعی به‌سوی موضوعاتی که پیش از آن مجال بازگویی آن‌ها وجود نداشت، معطوف شد.

قانون ملی شدن صنعت نفت در واقع پیشنهادی بود که به امضای همه اعضای کمیسیون مخصوص نفت در مجلس شورای ملی ایران در ۱۷ اسفند ۱۳۲۹ به مجلس ارائه شد و مجلس سنا نیز این پیشنهاد را در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ تصویب کرد و پیشنهاد قانونی شد.

زمانی که اولین چاه نفت در ایران در بیش از یک صد سال قبل در منطقه مسجدسلیمان در استان خوزستان توسط یک شرکت انگلیسی کشف شد، دولت وقت ایران هیچ آگاهی و درکی از این اتفاق مهم نداشت؛ اما کاشفان آن به خوبی می دانستند به چه ثروتی در ایران دست یافته اند و پایه های استعمار خود در ایران را با قراردادهای استثماری استخراج، تولید و فروش نفت خام ایران بنا نهادند. شرکت های خارجی سال ها سرمایه مردم ایران را به تاراج بردند و دولت های وقت ایران هیچ گونه تلاش و توجهی برای احقاق حقوق مردم انجام ندادند.

دکتر «محمد مصدق» بزرگ مرد تاریخ سیاسی و اقتصادی ایران، حرکت بزرگی را در کشور آغاز کرد که سنگ بنای تفکر اقتصاد «بدون نفت» بود. وی در شهریورماه ۱۳۲۰ و سقوط رضاخان، در انتخابات دوره چهاردهم مجلس وقت، بار دیگر به مجلس راه یافت. شرایط بین المللی در این دوره، به نحوی بود که کشورهای مختلف به ویژه روسیه، انگلیس و آمریکا با پیشنهادهایی به دولت ایران، خواستار کسب امتیاز نفتی بودند و از آنجا که انگلیس، امتیاز بهره برداری از منابع نفت جنوب کشور را در اختیار داشت، روس ها درصدد کسب امتیاز منابع نفتی شمال و آمریکایی ها نیز به دنبال امتیاز نفت، در ایران بودند.

مصدق در دوران مبارزات خود برای ملی کردن صنعت نفت، بارها بر این نکته تأکید داشت که ایرانیان باید خود منابع نفتی کشورشان را اداره و بهره برداری کنند. دکتر مصدق برای مقابله با فشار شوروی برای گرفتن امتیاز نفت شمال ایران، قانونی را در این دوره مجلس به تصویب رساند که دولت از مذاکره در مورد امتیاز نفت تا زمانی که نیروهای خارجی در ایران هستند، منع می شد.

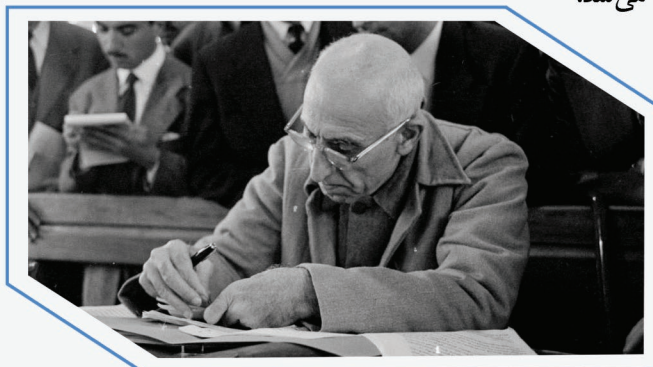
به دنبال تلاش های دکتر مصدق برای نجات سرمایه های کشور از دست بیگانگان، دربار پهلوی اجازه نداد وی در دوره پانزدهم مجلس، به مجلس راه یابد. در این دوره هدف عوامل وابسته به انگلیس این بود که قرارداد سال ۱۹۳۳ دوره رضاشاه را به دست دولت ساعد مراغه ای و با تصویب مجلس تنفیذ کنند؛ اما بر اثر فشار افکار عمومی مقصود انگلیسی ها تأمین نشد و عمر مجلس پانزدهم به سر رسید. در انتخابات مجلس شانزدهم با همه تقلبات و مداخلات شاه و دربار، مصدق در دور دوم انتخابات، به مجلس راه یافت و در این دوره طرح «ملی شدن صنعت نفت» به رهبری وی در مجلس تصویب شد. قانون ملی شدن صنعت نفت در واقع پیشنهادی بود که به امضای همه اعضای کمیسیون نفت در مجلس شورای ملی ایران در ۱۷ اسفند ۱۳۲۹ به مجلس ارائه شد.

در انتخابات مجلس شانزدهم با همه تقلبات و مداخلات شاه و دربار، مصدق در دور دوم انتخابات، به مجلس راه یافت و در این دوره طرح ملی شدن صنعت نفت به رهبری وی در مجلس تصویب شد. قانون ملی شدن صنعت نفت در واقع پیشنهادی بود که به امضای همه اعضای کمیسیون نفت در مجلس شورای ملی ایران در ۱۷ اسفند ۱۳۲۹ به مجلس ارائه شد. کمیسیونی بود که در اول تیرماه ۱۳۲۹ در دوره شانزدهم مجلس شورای ملی ایران برای رسیدگی به لایحه نفت (معروف به لایحه گس گلشائیان) تشکیل شد. همین کمیسیون پیشنهاد ملی شدن صنعت نفت را در اسفند ۱۳۲۹ به مجلس ارائه داد.

سرانجام با تلاش های دکتر مصدق و همراهان وی، ماده واحده ملی شدن صنعت نفت در روز ۲۴ اسفندماه سال ۱۳۲۹ در مجلس شورای ملی مطرح و در روز ۲۹ اسفندماه همان سال به تصویب رسید.

منابع

- رهدار، احمد (1388). روحانیت و نهضت ملی شدن صنعت نفت. پانزدهم خرداد، شماره 20، ص 47-128. بازیابی شده در 22 اسفند 1398، از <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/488388>
- هوشی سادات، سید هاشم. (1395). گام به گام با ملی شدن صنعت نفت [نوشته وبسایت]. بازیابی شده در 22 اسفند 1398، از <http://www.petromuseum.ir/content/25>

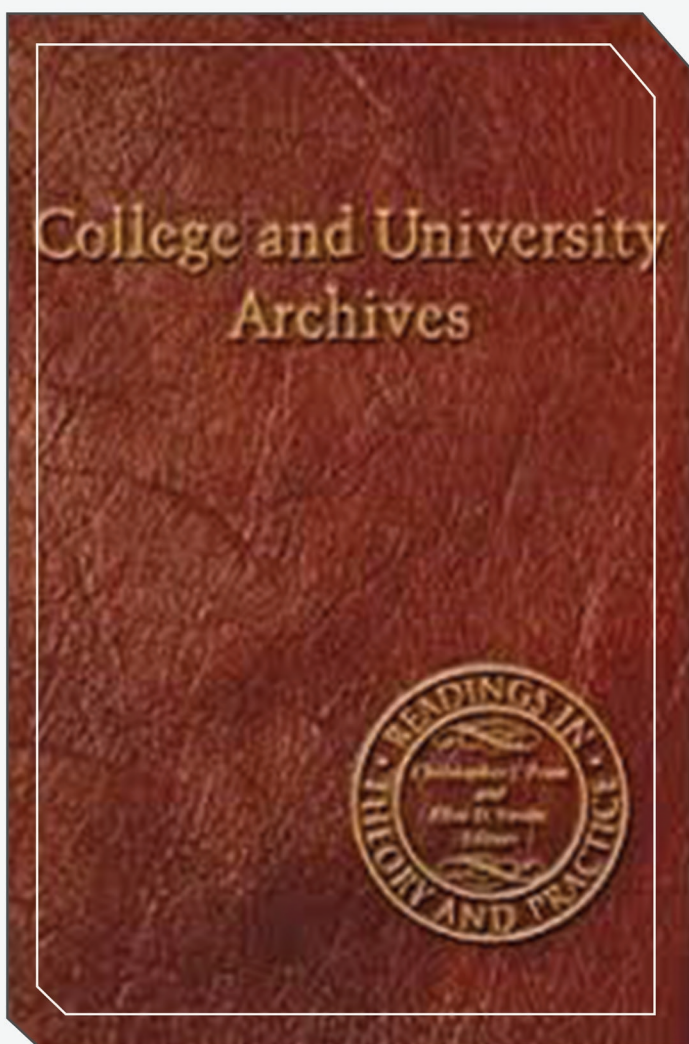
معرفی کتاب:

آرشیوهای دانشگاهی و دانشکده‌ای : خواندنی‌هایی در نظریه و عمل

خدیجه سلطانیان

دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهراء(س) - ورودی ۹۷

Soltanian27@yahoo.com

این کتاب که توسط الن دی. سوین^۱ و کریستفر جی. پرام^۲ نوشته شده حاوی ۱۳ مطلب مباحثه‌ای و تحلیلی در زمینه چگونگی مستند سازی بهتر اسناد دانشگاهی، به منظور خدمت رسانی به کاربران است. در این کتاب به چالش‌ها و فرصت‌ها، اهمیت همکاری و همیاری آرشیو، اهمیت آرشیوهای دانشگاهی و نیز به نقش آرشیو داران در مستند سازی هویت و تاریخ سازمان‌های خود پرداخته است.

مباحث آمده در کتاب شامل: تعریفی از نقش آرشیوهای دانشگاهی و دانشکده‌ای، آینده آرشیوهای دانشگاهی و تأثیر فناوری اطلاعات بر این آرشیوها، مستندسازی در آرشیوهای دانشگاهی و دانشکده‌ای و نیز مدیریت مؤثر برنامه‌ها، دیدگاه امداد رسانی در آرشیوهای دانشگاهی و دانشکده‌ای، دسترسی مناسب و چارچوب نوین مدیریت اسناد در دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها است.

منبع

Christopher J. PromEllen D. Swain (2008). College and University Archives: Readings in Theory and Practice. From

<https://www.alastore.ala.org/content/college-and-university-archives-readings-theory-and-practice>

SAVE IT

5 VERY GOOD REASONS Why Businesses Need An Email Archiving Solution...

1. To Comply with the Law

There are 10,000 Compliance
Regulations Enacted Across the World

Avoid HUGE Penalties

2. Protect The Company From Legal Liability

"SPOILIATION"

legal speak for "improper destruction of evidence"

There is no time limit which defines how far back a company must search, so you have to provide the information regardless of how old it may be...

Where are
your emails
from 1999?!

In Australia, Company Directors are **PERSONALLY LIABLE**
for their companies Legal Liability

3. Better Storage Management

On demand access to all emails

No need for local PST archive

Reduce footprint

Say Goodbye to:

Your Inbox is
Full - Delete
Your Emails!

4. Better Knowledge Management

15% of a companies Intellectual Property is
contained in email

Imagine how **PRODUCTIVE** you would be if you could find **EXACTLY** what you are
looking for within **SECONDS!**

5. Lower IT Costs

Free up
Resources

Drive
Down IT
Costs

Your Options:

In House

- Need technical skills and training
- Need to purchase equipment
- Ongoing hardware purchases

OR

Outsourced

- Disruptively lower in cost
- No capital costs
- Can better understand data